

1. ÚVOD

Ďakujeme Vám za zakúpenie značkového počítača, súčasťou je aj príručka užívateľa, ktorú práve držíte v ruke. Príručka si kladie za cieľ zoznámiť Vás so všetkým, čo potrebujete vedieť k tomu, aby ste sa stal(a) pokročilým užívateľom výpočtovej techniky. Poskytne Vám základné informácie nevyhnutné pre správnu inštaláciu a bezpečné používanie počítača pri zachovaní ergonomických a bezpečnostných pravidiel. Po jej prečítaní sa počítač stane Vaším pomocníkom v kancelárii alebo ako užitočný poradca a príjemný spoločník v domácnosti. **Preštudujte si príručku užívateľa skôr, ako zapojíte svoj nový počítač do elektrickej siete!**

Neprehliadnite tiež ďalšie dôležité materiály, ktoré sú súčasťou dodávky a sú preložené do českého(slovenského)jazyka - napríklad príručku k monitoru, prehrávaču CD diskov alebo inému zariadeniu, ktoré ste si zakúpili ako súčasť počítača. Detailná dokumentácia k jednotlivým subsystémom počítača, s ohľadom na rýchle inovačné tempo v origináli, k počítači pribalená, je určená výhradne servisným technikom pre neskoršie prestavby či rozširovanie vášho stroja. Všetky počítače sú zahorované a testované pomocou najviac rozšírených aplikácií a výsledky testov sú kontrolované. Tieto výsledky sú navyše priložené k dokumentácii počítača.

Celý výrobný proces je certifikovaný štátnou skúšobňou podľa medzinárodného akostného štandardu ISO 9001, ktorý je vyžadovaný na trhu ES. V prípade potreby svoje otázky smerujte na svojho predajcu.

OBSAH:

1.	Úvod	3
2.	Vybaľovanie	5
3.	Umiestnenie počítačovej zostavy	6
4.	Uvedenie PC do prevádzky	8
5.	Technický popis, ovládacie prvky	13
6.	Prvý štart	16
7.	Čo nájdeme vo vnútri počítača?	19
8.	Ďalšie prídavné (periférne) zariadenia	22
9.	Údržba PC	27

2. VYBAĽOVANIE

Vlastný počítač sa skladá z niekoľkých nevyhnutných častí - minimálna konfigurácia zahŕňa základnú jednotku, monitor, klávesnicu a myš. Každý užívateľ má totiž iné nároky na monitor a klávesnicu a rozmerové usporiadanie základnej jednotky. Druhým dôvodom je vyššia flexibilita pri umiestňovaní počítača. Je možné základnú jednotku ukryť pod stôl, ak je v prevedení orientovanom na výšku v tvare „veže“ (mikrotower, minitower alebo miditower) alebo položiť na pracovný stôl, ak je to skriňa nazývaná desktop.

Skôr, ako začnete váš nový počítač uvádzať do prevádzky, uistite sa, či ste si od dodávateľa vyzdvihli všetky súčasti, ktoré budete teraz potrebovať.

Vežové prevedenie
miditower

Vežové prevedenie

mikrotower

Stolné prevedenie desktop

Sú to:

- základná jednotka
- monitor (vrátane napájacieho a dátového kábla)
- klávesnica
- myš s podložkou
- sieťový napájací kábel k počítaču
- zložka s technickou dokumentáciou
- záručný list
- licenčné karty a certifikáty pravosti k predinštalovaným programom (ak sú súčasťou objednanej konfigurácie)

3. UMIESTNENIE POČÍTAČOVEJ ZOSTAVY

Najčastejším prejavom nesprávneho umiestnenia PC je celková únava, bolesti hlavy alebo chrbtice. Preto je potrebné dbať na dodržovanie správneho rozmiestnenia jednotlivých komponentov.

Základná jednotka počítača musí byť umiestnená na pevnej a stabilnej podložke (pracovný stôl), ktorá sa nehýbe a nie je vystavená otrasom ani vibráciám.

POZOR! Ak váš pracovný stôl nemá pevnú konštrukciu, nestavajte na neho spolu s počítačom mechanické prístroje (ihličkové tlačiarne), ktoré vyvolávajú chvenie a rázy.

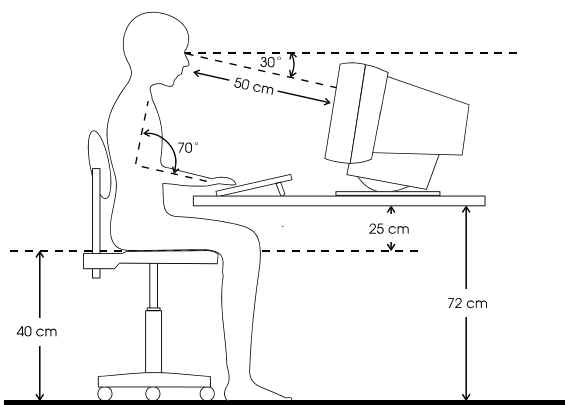
Pre polohu monitora platí niekoľko dôležitých zásad. Predovšetkým je treba si uvedomiť, že obrazovka monitora je v podstate rovnaké zariadenie ako obrazovka televízneho prijímača. A to, že sa z častého sledovania televízie z malej vzdialenosti kazia oči, je všeobecne známe. Aby boli vaše oči čo najviac uchránené, snažte sa pri zachovaní dobrej čitateľnosti textu umiestniť monitor čo najďalej od očí. Obecne sa odporúča vzdialenosť minimálne 70 cm. Extrémne veľká vzdialenosť však rovnako nie je vhodná, pretože dochádza k neúmernému namáhaniu očného svalstva, a tým aj k rýchlej únave zraku.

Samostatnú kapitolu tvoria LCD monitory, u ktorých je obrazovka tvorená tekutými kryštálmi, ktoré nevysielajú žiadne žiarenie. Okrem toho ušetria veľa miesta na pracovnom stole. Monitor by mal byť umiestnený zhruba vo výške očí. Z dôvodu zníženia kontrastu by na obrazovku nemalo dopadať žiadne svetlo, ani umelé, ani vonkajšie.

Pokiaľ pracujete v miestnosti, v ktorej je v prevádzke viac počítačov, venujte pozornosť rozmiestneniu ich monitorov. V praxi to znamená, že v okolí minimálne jedného metra od vašej hlavy by sa nemal nachádzať žiadny iný monitor, okrem toho u ktorého pracujete.

V neposlednom rade je nutné pri rozmiestnení komponentov na pracovnom stole vziať do úvahy aj hľadisko ergonómie. Ergonómia je veľmi široký pojem, ktorý nezahŕňa len pohodlie pri práci, ale aj bezpečnosť práce. Voľba priestoru pre základnú jednotku väčšinou neprináša zásadné problémy - je dobré uvážiť len hľadisko pohodlného prístupu k disketovým jednotkám. Svoje pracovisko by ste mali usporiadať tak, aby ste mohli pracovať s klávesnicou a sledovať monitor v uvoľnenej polohe, v ktorej vydržíte viac hodín.

Upozornenie: Umiestnenie počítača na miesta, ktoré nevyhovujú špecifikácii prevádzkových podmienok v tejto kapitole, má za následok stratu záručného plnenia.

Doporučené uspořádání pracoviště

Otvor na zadnej strane počítača nesmie byť zakrytý. Ventilátor musí zaistiť dostatočné chladenie systému - pokiaľ bude PC zakryté závesom alebo bude umiestnené v zásuvke alebo v obývacej stene, môže dôjsť k prehriatiu. Presvedčte sa, či napätie vo vašej sieti kolíše len v prípustných medziach. Ak sieťový rozvod u vás vykazuje prepätie alebo podpätie, zakúpte sieťový stabilizátor alebo UPS (stabilizovaný napájací zdroj so zálohovaním na batérie).

POZOR! V niektorých miestach našej elektrickej sústavy sa vyskytuje odchýlka napätia až +/- 30 V. V týchto prípadoch dochádza k výskytu abnormalít vo funkcii počítača.

Pri trvalom prepätí je prístroj úplne nefunkčný až do poklesu napätia prepäťovej špičky o viac ako 15V (pritom môže dôjsť k poruche spínaného zdroja počítača, monitoru alebo pevného disku a VGA karty).

Pri trvalom podpätí sa menia farby na monitore, skokové podpätie spôsobuje poškodenie pevného disku a chyby v zápise dát. Osobný počítač môže pracovať všade tam, kde teplota v mieste jeho umiestnenia nebude presahovať 40°C a nepoklesne pod 10°C. Priestory so zvýšenou vlhkosťou vzduchu, prašnosťou alebo teplotou nie sú bežným kancelárskym prostredím a preto sa do nich hodí len špeciálne upravené PC. Jedným z najväčších nepriateľov všetkých osobných počítačov je popol z cigariet.

Môže spôsobiť stratu vašich dát na disketách a nesprávnu funkciu disketových mechaník. Pokiaľ ste silní fajčiari, vyhradte si miesto, kde sa nenachádza kancelárska technika.

Pri vybaľovaní jednotlivých komponentov postupujte opatrne - počítač je zariadenie pomerne citlivé na otrasy.

4. UVEDENIE PC DO PREVÁDZKY

Zadná stena počítača je určená výhradne pre pripájanie ďalších zariadení, či už spadajúcich do základnej výbavy počítača (monitor, klávesnica, myš, pripojenie do siete) alebo sa jedná o typické periférie, ako je tlačiareň. Akékoľvek zapojovanie a odpojovanie jednotlivých zariadení sa vykonáva, keď je počítač **vypnutý**. Okrem sieťového kábla, ktorý pripájame ako posledný, záleží len na vás, v akom poradí ostatné zariadenia pripojíte. Prakticky všetky zástrčky sú vytvorené tak, aby nemohlo dôjsť k zámene. Každá má svoj vlastný tvar, iný počet kolíkov a je farebne odlišená od ostatných. Väčšiu pozornosť je potreba venovať snáď len konektorom PS/2 (klávesnica, myš), ktoré majú rovnaký počet pinov. Sú samozrejme ako všetky konektory farebne odlišné a okrem toho je u nich obvykle symbol príslušného zariadenia.

PRIPOJENIE MONITORA

Rozmiestnenie konektorov na zadnej stene PC sa môže líšiť podľa prevedenia skrine, avšak určenie konektorov je štandardizované. V prípade pochybností sa riadte popismi zásuviek a ich farbou. K vášmu počítaču môžete pripojiť všetky monitory, ktoré vyhovujú štandardu VGA. Monitor potrebuje byť, aby mohol pracovať, pripojený dvomi káblami. Jeden slúži na napájanie samotného monitora (podľa prevedenia sa pripojí buď do sieťovej zásuvky alebo do zásuvky na zadnej strane PC), druhý potom prenáša obrazové dáta medzi monitorom a základnou jednotkou (DATA alebo DVI). USB v tomto prípade neslúži na prenos obrazových dát do monitora. Pokiaľ sú na monitore tieto konektory prítomné, slúžia ako USB hub. Najnovším a technicky najpokročilejším rozhraním je rozhranie DVI, ktoré prenáša priamo digitálny signál

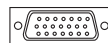

DVI

USB -

černá farba

DATA - modrá farba

NAPÁJENÍ

PRIPOJENIE KLÁVESNICE

U väčšiny skríň je klávesnica pripojená do menšieho konektoru typu PS/2 – tu pozor, aby nedošlo k zámene s konektorom myši! Často sa tiež stretnete s pripojením klávesnice prostredníctvom USB konektora.

USB - černá farba PS/2 - fialová farba

PRIPOJENIE MYŠI

Myš sa pripojuje ku konektoru PS/2 alebo USB konektoru. V prípade PS/2 je pri zapojovaní nutné pozorne čítať značenie konektorov, aby nedošlo k zámene so zásuvkou na pripojenie klávesnice! Všetko potrebné nájdete v návode na inštaláciu myši.

USB - černá farba PS/2 - zelená farba

PRIPOJENIE REPRODUKTOROV A MIKROFÓNU

A) PRE INTEGROVANÚ ZVUKOVÚ KARTU

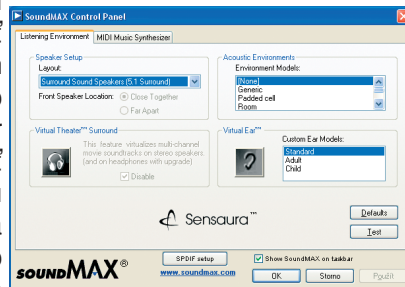
Konektor pre pripojenie reproduktora SPKR OUT (svetlozelená farba)

Konektor pre pripojenie mikrofónu MIC (ružová farba)

Konektor pripojenia zosilňovača - vstup .. LINE IN (svetlomodrá farba)

V súčasnej dobe má väčšina integrovaných zvukových kariet možnosť zvukového štandardu Dolby Digital 5.1 a teda pripojenia až 6 reproduktorov.

Postup platí pre integrovanú zvukovú kartu SoundMAX ADI 1980, ale mal by byť podobný aj pre iné typy integrovaných zvukových kariet. Pokiaľ chcete takúto reproduktorovú sústavu pripojiť, najskôr zapnite PC a nechajte naštartovať operačný systém. Kliknite na ikonu SoundMAX audio (šípka vpravo na spodnej lište) v hlavnom okne operačného systému Windows a otvorí sa okno ovládacieho panelu zvukovej karty.

Štandardne je zvuková karta nastavená na mód stereo (Stereo speakers 2-channel). Okno s týmto nastavením umožňuje vybrať aj ďalšie nastavenia. Vyberte Surround Sound Speakers (5.1 Surround). Potom kliknete na tlačidlo Použiť (Apply). V tomto dialógovom okne si tlačidlom Test môžete zároveň nové nastavenie otestovať. Pokiaľ všetko funguje správne, kliknite OK a reštartujte počítač.

Pokiaľ ste nastavili viacnásobný zvuk, zmení sa funkcia Konektorov pre pripojenie podľa nasledujúcej tabuľky. Po jej prečítaní budete zároveň schopní správne pripojiť aj Vašu reproduktorovú sústavu.

	2 reproduktory	4 reproduktory	6 reproduktorov
modrá	Line IN	Line IN	Bass/centrálny reproduktor
zelená	Line OUT	Výstup na predný reproduktor	Výstup na predný reproduktor
ružová	MIC IN	Výstup na zadný reproduktor	Výstup na zadný reproduktor

Upozornenie: ak máte nakonfigurovanú kartu na 5.1 reprosústavu v tejto chvíli nie je možné k vstupom pripojiť žiadne zariadenie, pretože sú blokované. Pre ich uvoľnenie je nutné vyššie zmieneným postupom prekonfigurovať zvukovú kartu späť na stereo.

B) PRE PCI ZVUKOVÚ KARTU (SOUND BLASTER)

Najskôr zapojte konektory reproduktorov podľa priloženej schémy. Konektory zvukovej karty a reproduktorov sú farebne odlíšené a stačí teda spojiť konektory rovnakej farby. Zapojenie ďalších zvukových kariet napr. SB Audigy, Audigy2 a ďalších je podobné. Následne otvorte creative surround mixer a v záložke speakers v roletke navolte reprosústavu 5.1. V tomto dialógovom okne si tlačidlom Test môžete zároveň nové nastavenie otestovať. Pokiaľ všetko funguje správne, kliknite OK a reštartujte počítač

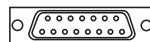
Konektor pre pripojenie reproduktora SPKR OUT (svetlozelená farba)
 Konektor pre pripojenie mikrofónu MIC (ružová farba)
 Konektor pre pripojenie zosilňovača - vstup LINE IN (svetlomodrá farba)
 Konektor pre pripojenie zosilňovača - výstup LINE OUT (čierna farba)
 Konektor pre pripojenie digitálneho zariadenia DIGITAL OUT (žltá farba)

Multimediálny monitor spojte s počítačom podľa návodu k obsluhu monitora. Vždy predtým vypnite obe zariadenia sieťovým vypínačom.

PRIPOJENIE HERNÉHO ZARIADENIA

Joystick (typ prispôsobený na použitie s PC), volant alebo herná konzola sa pripojuje len k počítačom vybaveným zvukovou kartou, a to do 15zdieľkovej zásuvky označenej ako **GAME prípadne USB**. Joystick, určený pre počítače ATARI, AMIGA a iné domáce počítače, nie je s joystickmi pre PC kompatibilný.

GAME - žltá farba

PRIPOJENIE TLAČIARNE

Pre tlačiareň zvolte miesto pokiaľ možno chladné (nie blízko okna alebo ústredného kúrenia) a stabilné (otrasy stolnej dosky môžu narušiť funkciu pevného disku PC). Tlačiareň sa väčšinou pripojuje cez paralelné rozhranie PC (so zdierkami) káblom, ktorý je súčasťou dodávky tlačiarne. Toto rozhranie býva označené ako LPT1. Ak má tlačiareň rozhranie sériové, môže sa pripojiť tiež cez sériové rozhranie PC, tlačiareň je možné taktiež pripojiť cez USB konektor.

USB - červená farba

LPT 1 - čierna farba

POZOR! Ak manipulujete s káblom medzi tlačiarňou a počítačom, presvedčte sa, či sú oba prístroje vypnuté. Rozhranie PC-tlačiareň je najnáchylnejšie na poškodenie, pretože na niektorých jeho kontaktoch je napätie až 12 V. Hrozí poškodenie obvodov vinou užívateľa, na ktoré sa záruka nevzťahuje.

PRIPOJENIE SIEŤOVÉHO KÁBLA, BEZPEČNOSTNÉ POKYNY

Pripojenie sieťového kábla, bezpečnostné pokyny Sieťový kábel pripojujeme ako posledný. Počítač vyhovuje požiadavkám zákona č.22/1997Zb a príslušným nariadeniam vlády. Je pravidelne testovaný v skúšobniach akreditovaných laboratórií a autorizovaných osôb. Testuje sa bezpečnosť podľa ČSN EN 60950, odrušenie a ďalšie charakteristiky. Počítač je nastavený pre pripojenie do elektrickej siete o napätí 230V a frekvencii 50Hz. U počítačov architektúry ATX zostáva prístroj pod napätím aj po vypnutí sieťového vypínača. Pre oddelenie prístroja od siete vytiahnite šnúru zo zásuvky!

POZOR! Ak ste nútení použiť na pripojenie svojej počítačovej zostavy niekoľko šnúr, musia byť všetky zapojené do predlžovacej šnúry s viaczásuvkou, nie do obyčajných rozdvojk. Taktiež všetky ostatné periférne zariadenia by mali byť pripojené do rovnakej viaczásuvky, nikdy nie do viaczásuvkových okruhov. Viaczásuvka (s ochranou) sa dá kúpiť v predajniach elektro, rovnako ako stabilizované napájacie zdroje (s ochranou proti prepätiu a podpätiu) so zálohovaním na batérie, ktoré sú konštruované špeciálne pre výpočtovú techniku.

Pred čistením alebo údržbou počítača a monitora ho nezabudnite po vypnutí počítača odpojiť od siete vytiahnutím sieťového kábla zo zásuvky. Odpojte aj dátový kábel spájajúci monitor s počítačom. Na čistenie nepoužívajte tekuté čistiace prostriedky (vodu, mydlo) ani aerosóly, ale mäkkú handričku. Existujú aj špeciálne čistiace prípravky a sady na počítače a monitory.

Otvory a rebrá na hornej a spodnej strane monitora slúžia na vetranie súčiastok, vytvárajúcich teplo. Nezakrývajte ich a zabezpečte okolo nich dostatočné prúdenie vzduchu, inak môže dôjsť k poškodeniu monitora prehriatím. Monitor nestavajte na mäkké podložky (pohovka, posteľ), ani ho neumiestňujte do otvorov v obývacích stenách, kde nie je zaručený dostatočný odvod tepla. Zachovajte dostatočný odstup od zdrojov tepla (kachle, radiátor).

Prístroj môže byť zapojený len do elektrického obvodu, ktorého napätie zodpovedá údaju na typovom štítku. Ak ste na pochybách, kontaktujte svojho dodávateľa alebo rozvodný závod. Prívodná šnúra je zakončená vidlicou s tromi kontaktmi. Dodržujte pravidlá pre prácu s elektrickými prístrojmi a pripojujte ju len do zodpovedajúcich zásuviek. Nezaťažujte ju žiadnymi predmetmi a neumiestňujte ju tam, kde by na ňu bolo často našľapované.

Pred búrkou je vhodné odpojiť monitor od siete i od počítača. Rovnako sa zachovajte, Ak nebudete monitor dlhšiu dobu používať. Vetracími otvormi monitora v žiadnom prípade neprestrkujte žiadne predmety.

Dbajte, aby sa do nich nedostala žiadna kvapalina. Inak sa vystavujete nebezpečenstvu požiaru a úrazu elektrickým prúdom.

Snímať kryt prístroja a opravovať ho môže len osoba k tomu oprávnená. Po odstránení krytu hrozí nebezpečenstvo úrazu vysokým napätím.

5. TECHNICKÝ POPIS, OVLÁDACIE PRVKY

ZÁKLADNÁ JEDNOTKA

Na čelnej strane sú umiestnené tieto tlačidlá a kontrolky:

- 1) Sieťový vypínač
- 2) Kontrolka napájania
- 3) Kontrolka diskov - svieti v okamžiku, keď počítač pristupuje k IDE alebo SCSI diskovým zariadeniam.
- 4) RESET - tlačidlo pre studený štart počítača. Použite ho v prípade, ak počítač nereaguje na stlačenie žiadneho klávesu, pokiaľ nepomôže ani súčasné stlačenie CTRL-ALT-DEL.

Na prednej strane základnej jednotky sa nachádzajú mechaniky pre zasunutie klasickej 3.5" diskety, diskiet ZIP, CD-ROM disku alebo iného dátového nosiča. Preštudujte si návody na obsluhu týchto zariadení, ktoré sú vytlačené samostatne; nájdete ich priložené k základnej jednotke počítača.

ZADNÁ STENA

Na zadnej stene PC sú umiestnené konektory, ktoré zabezpečujú spojenie počítača s okolitým svetom. Všetky sú obvykle označené príslušnými symbolmi a sú farebne odlíšené, takže ich zámena nie je možná.

Akékoľvek zapojovanie a odpojovanie jednotlivých zariadení sa vykonáva pri vypnutom stave počítača. Jedná sa o tzv. sériové porty (podľa typu prevedenia PC jeden alebo dva), cez ktoré je možné pripojiť napr. myš, grafický tablet, modem, fax modem, kábel spájajúci 2 PC navzájom apod., ďalej jeden 25-zdierkový paralelný port (Centronics) na pripojenie tlačiarne. Modernjším rozhraním je rozhranie USB, ktoré umožňuje pripojiť rôzne externé zariadenia napr. myš, klávesnicu, niektoré tlačiarne, USB Flash disky a ďalšie. U niektorých PC sa môžete tiež stretnúť s vysokorýchlostným IEEE1394 rozhraním, ktoré slúži predovšetkým na pripojenie moderných multimediálnych zariadení napr. digitálnej kamery. Ďalej jeden konektor pre klávesnicu a myš a výstup pre monitor. Okrem týchto portov (konektorov) tu nájdete zásuvku na sieťový kábel 220V a podobnú zásuvku na pripojenie sieťového kábla od monitora (v závislosti na typu zdroja). Viac informácií o tom, kam a jak pripojiť jednotlivé zariadenia, nájdete v priloženom materiáli „Prvý štart“.

MONITOR

Monitor trochu pripomína výzorom televízny prijímač a táto podobnosť nie je len náhodná. Základom monitora je totiž obrazovka, funkčne podobná tej v televíznom prijímači. Rovnako ako na televízore, aj tu sú tlačidlá na ovládanie jasu a kontrastu, ktorými je možné nastaviť optimálny obraz. Regulačné prvky sú ľahko prístupné, riadte sa návodom na obsluhu monitora. Na zadnej strane monitora je vyvedený kábel pre spojenie so základnou jednotkou a šnúra pre pripojenie do elektrickej siete 220V. Tento kábel sa pripojuje buď priamo do zásuvky 220V alebo do zásuvky umiestnenej na základnej jednotke.

Pokiaľ je monitor napájaný z ATX zdroja, je monitor nutné vypínať samostatným vypínačom, pretože je vstup a výstup zdroja trvale prepojený.

KLÁVESNICA

Klávesnica sa spojí so základnou jednotkou, a tým je pripravená k činnosti. Pokiaľ poznáte klávesnicu písacieho stroja, klávesnica osobného počítača vám nebude pripadať cudzia, aj keď určité rozdiely tu nájdete. Základom klávesníc je rozmiestnenie kláves podľa amerického štandardu. Aby však slovenský užívateľ mohol používať slovenské znaky, sú na štandardnej klávesnici umiestnené znaky s diakritikou, a to tak, aby rozmiestnenie vyhovovalo ČSN.

Na jednej klávesnici môžete písať hneď niekoľkými jazykmi. Stlačením kombinácie klávesov umožňuje prepnúť sa do jedného z mnohých ponúkaných jazykov.

Ako už bolo uvedené, klávesnica počítača pripomína klaviatúru písacieho stroja. Okrem toho je tu blok alfanumerických klávesov, ktorý uľahčuje vkladanie číselných dát, blok klávesov pre pohyb v texte a niekoľko ďalších, tzv. funkčných klávesov, využitie ktorých závisí na konkrétnom programe (nájdete v príslušnom manuáli).

Rovnako ako u písacieho stroja, plní aj tu každý alfanumerický kláves dvojakú Funkciu. Pre prepnutie sa používa kláves SHIFT (to je obdoba preradovača zdvíhajúceho valec u písacieho stroja). Rovnako zámok, ktorý drží valec písacieho stroja vo zdvihnutej polohe, má tu obdobu - kláves CAPS LOCK (z anglického CAPitals LOCK - zámok na veľké písmená). Tento režim je indikovaný rozsvietením diódy na kontrolnom paneli nad numerickým blokom.

Nad klávesom CAPS LOCK je umiestnený kláves TAB-tabulátor. Po každom stlačení tohto klávesu poskočí kurzor o niekoľko pozícií dopredu. Počet týchto pozícií je možné nastaviť programovo. Tabulátor je možné výhodne použiť napr. na jednoduché formátovanie dokumentov, a to hlavne tabuliek. V súvislosti so zavádzaním moderných textových a grafických editorov

Shift

Caps Lock

však pomaly stráca svoj pôvodný význam a jeho význam sa zužuje na označovanie začiatku odstavca. V mnohých programoch (napr. vo všetkých aplikáciách pracujúcich v prostredí Windows) má špeciálny význam na ovládanie.

V ľavom hornom rohu sídli svojím spôsobom magický kláves ESC. Jej „mágia“ spočíva v tom, že po jej stlačení sa väčšinou vrátite o krok späť v ovládaní programu. Niekedy spôsobí ukončenie práve prebiehajúceho programu. Vpravo od ESC sa nachádza rad klávesov **F1 až F12**. Sú to už zmienené funkčné klávesy, pre ktoré našiel ten ktorý programátor špecifické použitie. Nie je možné teda konkrétne uviesť funkcie jednotlivých funkčných klávesov.

V priestore medzi alfanumerickou a numerickou časťou sa nachádza sada klávesov **INSERT, DELETE, HOME, END, PAGE UP, PAGE DOWN** a blok klávesov označených šípkami. Význam a použitie týchto klávesov je opäť závislé na konkrétnej aplikácii, obecné ale je možné povedať, že sa prostredníctvom nich môže užívateľ pohybovať v texte a mazať alebo vkladať znaky. K numerickej časti nie je treba mnoho dodávať. Pokiaľ je zapnutý **NUM LOCK** (záмок čísel), numerický blok generuje čísla. Pokiaľ zapnutý nie je, aktivujú sa druhé funkcie - funkcie pre pohyb v texte. Tieto funkcie sú teda na klávesnici zdvojené.

Vľavo i vpravo od medzerníku sú umiestnené klávesy **ALT** a **CTRL**, ktoré v kombinácii s jednotlivými alfanumerickými znakmi môžu vykonať v určitom programe určitú akciu (pozri ďalej).

Na záver popisu klávesnice už zostáva len kláves **ENTER**, ktorým sa ukončuje zadávanie dát alebo potvrdí žiadaná voľba. Je to jeden z najpoužívanejších klávesov.

Väčšina dnešných klávesníc je osadená okrem toho klávesmi, ktoré uľahčujú ovládanie Windows 98 (95) a Windows NT. Rozbaľujú menu „Štart“ a „Otvoriť“, čo si môžete ľahko sami na prvý pokus vyskúšať.

6. PRVÝ ŠTART

ZAPNUTIE

- 1) Zapnite monitor a tlačiareň, ak máte v úmysle ju používať. Taktiež zapnite všetky ďalšie externé zariadenia, ak máte v úmysle ich použiť.
- 2) Zapnite sieťovým vypínačom základnú jednotku.

Tento postup opakujte pri každom ďalšom zapínaní.

Pri vypínaní postupujte v obrátenom poradí. Najskôr vypíname základnú jednotku PC, potom monitor (ak je napájaný zvlášť) a nakoniec tlačiareň.

Po zapnutí sa automaticky vykoná kontrola hardware.

Ak je všetko v poriadku, zavedie sa a spustí operačný systém.

PRVÉ SPUSTENIE PC

Windows 98

Pri prvom spustení počítača budete vyzvaní, aby ste zadali nasledujúce údaje:

- regionálne nastavenie
- rozloženie klávesnice
- meno užívateľa, názov firmy
- súhlas s licenčnou dohodou
- "Product Key" z certifikátu authenticity

Po zadaní všetkých vyššie uvedených údajov je už váš počítač pripravený k práci.

Windows ME

- súhlas s licenčnou dohodou
- Product Key

Windows 2000

- súhlas s licenčnou dohodou
- miestne nastavenie a rozloženie klávesnice
- meno užívateľa, názov firmy
- Product Key
- názov počítača a administrátorské konto
- časové pásmo
- nastavenie siete (voliteľné)
- identifikácia v sieti

Windows XP

- súhlas s licenciou
- názov počítača
- administrátorské heslo
- sieťové nastavenie (pracovná skupina alebo doména)
- nastavenie pripojenia k internetu (jen pokiaľ je v PC LAN alebo modem)
- registrácia u MS (nepovinné)
- vytvorenie užívateľských kont (je treba aspoň jedno)

AKO ROZoznÁTE LEGÁlNY SOFTWARE

Na viditeľnom mieste, spravidla na bočnom kryte počítača, je umiestnená pečať certifikátu pravosti. Je pretkaná medeným holografickým vláknom, ktoré odhaľuje striedavo slová "Microsoft" a "Genuine". Názov produktu a Produktové číslo "Product Key" je uprostred pečate. Natáčaním na svetle mení logo farbu zo striebornej na zlatú a naopak.

INŠTAlÁCIÁ A ZÁlOHA SOFTWARE

Všetky dôležité ovládače sú už v systéme nainštalované. Ovládače sú umiestnené tiež v adresári C:\INSTALL. Pokiaľ máte prístup na internet, je možné najnovšie verzie ovládačov získať priamo na webovom serveri výrobcu príslušného hardware.

Súčasťou OEM inštalácie je tzv. "Recovery CD", čo je CD médium s logom výrobcu počítača. Na CD disku je nahraný originálny operačný systém.

MICROSOFT WINDOWS ME, MICROSOFT WINDOWS 2000, MICROSOFT WINDOWS XP

Ochrana dát na Vašom Recovery CD je zabezpečená priamo nainštalovaným operačným systémom. CD nie je možné použiť na žiadnom inom počítači, než s ktorým bolo zakúpené.

TECHNICKÁ PODPORA

Technickú podporu pre OEM produkty firmy Microsoft zaisťuje váš dodávateľ poprípade sa môžete obrátiť na hot-line výrobcu.

596 253 333

Technickú podporu pre plné produkty firmy Microsoft (MS Office 97) nájdete na týchto telefónnych číslach:

Česká republika tel.: +420 221 503 222

Slovenská republika tel.: +421 767 296 296

Odporúčame

Odporúčame ihneď po inštalácii PC - pred inštaláciou vlastných zariadení a programov:

- zoznámiť sa pozorne s obsahom svojho pevného disku
- vytvoriť záložné diskety k predinštalovaným programom (podľa návodu v elektronickej nápovede)
- prispôbiť ovládače grafickej karty zakúpenému monitoru (nastavte podľa samostatne dodávaného návodu maximálnu zobrazovaciu frekvenciu monitora a optimálne rozlíšenie - chráňte svoj zrak)
- vyplniť a odoslať registračné karty
- vytvoriť si „záchrannú“ disketu s operačným systémom a antivírusovým programom (skopírujte z pevného disku)

Počítače štandardu ATX sú pripojené k sieti i po vypnutí sieťového vypínača, pre oddelenie od siete vytiahnite sieťový šnúru zo zásuvky! Prívod prúdu môžete tiež prerušiť vypínačom na zdroji. (Počítač zo siete vypínajte len vtedy, keď viete, že ho nebudete dlhšie používať napr. pri odjazde na dovolenku, pri pripojovaní alebo odpojovaní zariadení alebo pri búrke)

Technická podpora

Ak narazíte v priebehu uvádzania svojho nového počítača do prevádzky na akýkoľvek problém, kontaktujte svojho dodávateľa alebo najbližšie servisné stredisko.

Zapíšte si výrobné čísla uvedené na všetkých záručných listoch, ktoré ste dostali a uložte ich na bezpečnom mieste pre prípad straty alebo odcudzenia originálu.

Uschovajte si po dobu záruky originálne prepravné obaly ku všetkým súčastiam svojho počítača. Všetku dokumentáciu a záručné listy uložte spolu na jedno miesto.

7. ČO NÁJDEME VO VNÚTRI POČÍTAČA?

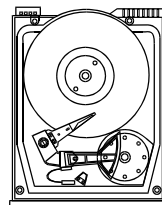
Každý počítač je zložený z mnohých rôznych častí. Na to ale, ako je váš počítač výkonný a čo všetko vám umožní, potrebujete poznať len niekoľko z nich.

Je to predovšetkým typ **procesora** a jeho výkon. Výkonnosť procesora má dôležitý vplyv na výkonnosť celého počítača. Rýchlosť práce procesoru určuje hlavne taktovacia frekvencia, veľkosť vyrovnávacej pamäti, ale aj architektúra (daná výrobcom/značkou procesora).

Procesor, rovnako ako všetky ostatné súčasti v základnej jednotke je pripojený k **základnej doske** (mainboardu). Základné dosky sa líšia ako výkonom, tak vlastnosťami rozhrania pre pripojenie kľúčových dielov počítača (procesor, pevný disk) a tiež svojimi rozmermi (ATX, mikroATX).

Tretím prvkom, ktorý výrazne ovplyvňuje výkonnosť počítača je **kapacita a typ pamäti**. Vnútna pamäť počítača je určená pre dočasné alebo trvalé (obsah zostáva zachovaný i po vypnutí počítača) uchovanie informácií a dát, s ktorými počítač bezprostredne pracuje. V zásade je vnútornú pamäť rozdeliť na časť určenú len na čítanie (v tejto pamäti nie je možné prepisovať dáta) a časť, do ktorej je možné dáta i zapisovať. V tzv. pamäti typu „Flash EPROM“ (neprepisovateľná), sú výrobcom uložené základné programy nevyhnutné pre štart a uvedenie počítača do stavu, kedy je schopný prijímať ďalšie inštrukcie užívateľa. Táto časť pamäti je z pohľadu bežného užívateľa nezaujímavá, pretože ju nijak nemôžeme využívať ku svojim špecifickým účelom. Z pohľadu užívateľa je zaujímavejšia pamäť, v ktorej je uložený práve spracovávaný program - je tiež niekedy nazývaná „operačná pamäť“. Existuje niekoľko typov, líšiacich sa ako v technických princípoch, tak v konštrukcii. Najpoužívanejšie sú v súčasnej dobe pamäti typu DDR a ďalej staršie typy SDRAM a RDRAM. Nevýhodou operačnej pamäti je strata všetkých dát po odpojení základnej jednotky od elektrického napätia.

Pokiaľ si chcete zachovať vami vytvorené programy, je potreba ich uložiť na tzv. pevný disk (harddisk, HDD). Jedná sa o magnetické záznamové médium, ktorého kapacita je o niekoľko rádov vyššia než u operačnej pamäti. Všetko čo uložíte na pevný disk tam zostane tak dlho, pokiaľ to sami nezmažete. Na HDD sú uložené ako vaše dáta, tak všetky programy (MS Word, MS Works...) a rovnako aj operačný systém (MS Windows). Vždy, keď budete chcieť niekam uložiť vami vytvorený list alebo databázu, najvhodnejšie miesto je práve pevný disk. Pri výbere pevného disku je treba vyberať predovšetkým podľa kapacity disku (je treba uvážiť potrebnú kapacitu pre programy a dáta, a to s výhľadom do budúcnosti) a tiež rýchlosť disku. Najbežnejšie disky v súčasnosti sú 5400 a 7200 otáčok/minútu.

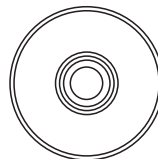

Dôležitú úlohu hrá tiež výrobcom udávaná stredná doba vybavenia dát, ktorá zjednodušene vypovedá o rýchlosti disku. Disk je mechanické zariadenie citlivé na otrasy, a to predovšetkým v priebehu zápisu alebo čítania dát.

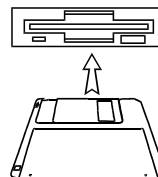
Preto počítačom v prevádzke nehýbeme ani ho neposúvame po stole! Pevný disk je súčasťou základnej jednotky, takže ho nemôžete vziať a odniesť ho napríklad kolegovi, ktorý by rád videl výsledky vašej práce.

Počítač je vo väčšine prípadov vybavený disketovou mechanikou (FDD), mechanikou CD-ROM, prípadne inými mechanikami na úschovu alebo prenos dát. Do mechanik užívateľ vkladá tzv. dátové médium, ktorého úlohou je prenos alebo archivácia dát mimo vlastný počítač. Ako disketa, tak disk CD-ROM sú médiá, na ktoré sa môžu tieto dáta ukladať - pričom hlavný rozdiel je v tom, že disketa je prepisovateľná, zatiaľ čo disk CD-ROM prepisovateľný nie je.

V súčasnej dobe sú počítače veľmi často vybavené DVD mechanikou alebo vypalovacou mechanikou CD RW. DVD mechanika plní v počítači rovnakú funkciu ako CD ROM a navyše umožňuje čítať viac vrstevné DVD médiá s vysokou kapacitou. CDRW mechaniky umožňujú zápis na médiá CD-R a CD-RW. Najbežnejšia kapacita médií je 650 a 700MB. Výrobca médií vždy udáva akou rýchlosťou je možné na tieto médiá vypalovať. CD-R médiá nie je možné prepisovať, CD-RW médiá sú prepisovateľné. Najnovšie sa presadzujú tiež DVD zapisovacie mechaniky. Tie sa vyskytujú vo formátoch DVD+R/+RW a DVD-R/-RW. Formát DVD+R/+RW je vhodný skôr pre zálohu dát, formát DVD-R/-RW skôr pre zápis a prehrávanie videa. Ide však skôr o odporúčanie, nie o striktné určenie. Všetky tieto mechaniky zároveň zvládajú vypalovanie klasických CD-R a CD-RW médií. Bežná kapacita DVD médií je dnes 4,7GB dát.

Osobné počítače dnes pracujú s disketami rozmeru 3.5 palca (89mm). Disketa (floppy disk) má kapacitu 1.44MB. Disketa sa vkladá do základnej jednotky kovovým krytom napred. Nepodari sa vám ju vložiť obrátene, pretože tomu bráni konštrukcia mechaniky. Pri manipulácii s disketami je nutné dodržiavať určité zásady. V žiadnom prípade sa nesmú diskety ohýbať, vystavovať pôsobeniu magnetického poľa, sálavého tepla, vlhka a prachu. Odporúčame diskety uchovávať v špeciálnych škatuliach alebo boxoch, určite sa to z hľadiska bezpečnosti opláti. Ide predsa o cenu vašej práce, ktorá je na disketách uložená. Zhrnutie základných pravidiel pre prácu s disketami:

Diskety nesmieme:

a) ukladať na miestach, kde je teplota mimo rozsah +10 až +50 °C

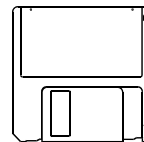
b) vystavovať vplyvu magnetických polí (pozor na monitory, televízory, telefóny, magnetofóny a reprosústavy, elektrické motory, zmagnetizované náradie...)

c) vystavovať priamemu pôsobeniu slnečných lúčov

d) brať do prstov za magnetickú vrstvu

e) vystavovať pôsobeniu vlhkosti

f) ohýbať, zaťažovať ostrými predmetmi

Novú disketu je nutné pred prvým použitím naformátovať, pokiaľ už nie je výrobcom označená ako naformátovaná.

Počítač môže byť vybavený aj niektorými ďalšími mechanikami pre záznam a archiváciu dát. Medzi najznámejšie patrí mechanika ZIP s kapacitou 100MB (250MB) alebo mechanika JAZ s kapacitou 2GB. Obe ukladajú informácie na vrstvu magnetického materiálu, takže tu platia rovnaké bezpečnostné pravidlá ako u floppy diskov.

Pre archiváciu dát slúži taktiež mechanika používajúce magneto-optický disk alebo streamery, čo sú páskové jednotky.

Ako meriame kapacitu?

Základnou dátovou jednotkou používanou vo výpočtovej technike je jeden bajt (byte). Zjednodušene je možné povedať, že jeden byte predstavuje jedno písmeno, jednu číslicu alebo akýkoľvek iný znak. Väčšie kapacity potom meriame v kilobytoch (1kB = jeden tisíc bytov), megabytoch (1MB = jeden tisíc kilobytov) alebo potom v gigabytoch (1GB = jeden tisíc megabytov).

Grafika (grafická karta alebo tiež grafický adaptér) slúži k vykresľovaniu počítačových dát na obrazovku vášho monitora. Existujú rôzne typy kariet.

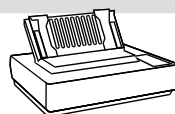
Väčšina z nich vyhovuje bežným kancelárskym požiadavkám, pokiaľ budete pracovať v náročnejších programoch budete žiadať výkonnejší typ. Pre hranie hier je nutné voliť kartu s 3D akceleratorom, ktorý podporuje (urýchľuje) tieto hry a umožní maximálnu kvalitu ich zobrazenia.

Audio (zvuková karta) vám umožní používať na počítači audio aplikácie. Audio je v PC v integrovanej podobe na MB alebo ako samostatná zvuková karta. Môžete sa učiť a baviť u multimediálnych aplikácií dodávaných väčšinou na CD diskoch, môžete počúvať klasické audio CD disky s vašou obľúbenou hudbou alebo pri zakúpení pokročilejšieho audio vybavenia môžete upravovať a tvoriť hudobné skladby.

8. ĎALŠIE PRÍDAVNÉ (PERIFÉRNE) ZARIADENIA

TLAČIARNE

Akou tlačiareň si vybrať? Z hľadiska technológie tlače rozlišujeme tlačiarne ihličkové (nazývané tiež maticové), atramentové a laserové.

Ihličkové tlačiarne sú dnes zamerané len na vybrané úlohy. Tlačová hlava má buď 9 alebo 24 ihličiek. Viac ihličiek = kvalitnejšia tlač. Tlačiť je možné buď na perforovaný (traktorový papier) alebo na jednotlivé listy vkladané ručne alebo pomocou automatického podávača. Ihličkové tlačiarne majú najnižšie náklady na tlač, ale sú hlučné a nehodia sa na tlač grafických predlôh pre reprodukciu. Využívajú sa hlavne v účtovníctve pre lacnú prevádzku a možnosť tlače na viac prieklepov.

Atramentové tlačiarne sú dnes najrozšírenejšie. Sú rýchle, tiché s veľmi dobrou kvalitou tlače, dokážu i veľmi kvalitnú farebnú tlač. Rýchlosť tlače sa pohybuje od 8 do 2 stránok za minútu. Tlačia na voľné listy, väčšina z nich je vybavená automatickým podávačom. Tlač na perforovaný papier umožňujú len niektoré modely.

Najkvalitnejšiu tlač umožňujú tlačiarne laserové, ktoré sú postavené na rovnakom princípe ako elektrografické kopírky a sú teda tiché a rýchle. Rýchlosť tlače sa pohybuje medzi 10 až 50 stránkami za minútu, tlačia výhradne na voľné listy, ktoré sa vkladajú do automatického podávača. Sú nevyhnutné pre profesionálnu prácu s grafikou, pri tvorbe tlačových predlôh alebo korešpondencii na vysokej úrovni.

Pri výbere tlačiarne je treba sa riadiť hlavným využitím tlačiarne a aj nákladmi na jednu tlačovú stranu. Najnáročnejšie rozhodovanie čaká užívateľa pri kúpe laserovej tlačiarne, pretože je treba brať v úvahu veľkosť pamäti inštalovanej v tlačiarňi, programové zabezpečenie (štandard Hewlett-Packard PCL6), rýchlosť tlače a ďalšie parametre.

POLOHOVACIE ZARIADENIE

Pohovovacími zariadeniami sa rozumie napríklad myš alebo trackball. Tieto zariadenia pracujú v podstate na rovnakom princípe - odvaľovanie guľového telieska po podložke. Slúžia k ovládaniu kurzora a výberu položiek z menu na obrazovke. Najnovšia technológia umožňuje niektorým myšiam snímať pohyb Vašej ruky opticky, čím okrem iného odpadá aj nutnosť pravidelnej mechanickej údržby. Pre väčšie pohodlie práce s počítačom je možné zakúpiť bezdrôtovú myš (prípadne klávesnicu), výhoda ktorých tkvie v tom, že užívateľ nie je obmedzovaný káblom

vedúcim od myši. Veľmi často je spojená technológia optickej myši s bezdrôtovou. Medzi najnovšie polohovacie zariadenia patrí tablet, čo je plocha, ktorá sníma pohyb špeciálneho pera. Táto technológia je vhodná predovšetkým na kreslenie. Používajte ich podľa návodu na obsluhu vašich aplikačných programov. Ku každému polohovaciemu zariadeniu dodanému s počítačom sú už od výrobcu nainštalované na pevnom disku všetky potrebné ovládače.

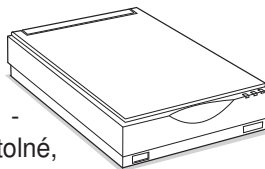
HERNÉ ZARIADENIA

Hernými zariadeniami sa rozumejú napríklad joystick, volant alebo gamepad. Ak máte záujem používať (predovšetkým pri hraní počítačových hier) joystick, zakúpte len joystick určený pre osobné počítače triedy PC. Joysticky pre počítače AMIGA, ATARI a ďalšie domáce počítače nie sú s PC kompatibilné a ich konektor má iné rozhranie. Pákový ovládač je možné pripojiť len k počítaču vybavenému zvukovou kartou s GAME rozhraním.

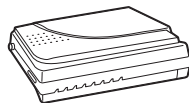
SKENER

Ak chcete pracovať s grafikou, fotografiami, maľbou - prosté obrazovými predlohami akéhokoľvek druhu - budete určite chcieť uložiť do počítača. K tomu sú určené prístroje, digitalizujúce obrazové predlohy - skenery. Z technického hľadiska sa delia na ručné a stolné, farebné a čiernobiele. Nakoniec môžu mať aj rozdielnu rozlišovaciu schopnosť. Ručné skenery sa hodia na snímanie malých obrázkov a fotografií. Pre kvalitné snímanie veľkých predlôh a hlavne vtedy, ak chceme snímať text a automaticky ho rozpoznávať sú stolné skenery a rozlišovacie programové balíky (OCR). OCR software je progresívna, ale zatiaľ nie vždy použiteľná cesta, ako sa vyhnúť prepisovaniu rozsiahlych textov - dáta skenermi načítané sa programom OCR spracujú na text, rovnocenný textu napísanému prostredníctvom klávesnice PC.

FAX MODEM

Ak máte PC a telefónnu linku, neváhajte a prikúpte si externý alebo interný fax modem. Získate tým možnosť faxovania a prístupu na internet. Prostredníctvom modemu sa budete pripojovať k internetu alebo svojej lokálnej sieti cez bežné komutované alebo pevné telefónne linky, prístroj vám umožní tiež posilať a prijímať telefaxové správy priamo z počítača, bez zbytočného plytvania kancelárskym a faxovým papierom, zaistiť diaľkové a automatické odosielanie faxov.

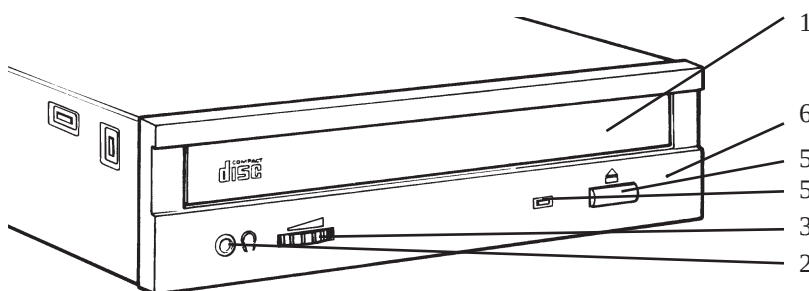
Vedľa štandardných fax modemov rýchlosti 56kb existujú aj rýchlejšie fax modemy ISDN, ktoré pracujú s rýchlosťou 128kb a umožňujú zároveň používať internet aj telefónny prístroj. Najnovšou technológiou, zatiaľ relatívne drahou, je ADSL, ktorá umožňuje i výrazne vyššiu rýchlosť pripojenia.

UPOZORNENIE: Cez búrky vypnite počítač zo siete a odpojte kábel vedúci k fax modemu. Hrozí, že prepätie v sieti, spôsobené búrkou, poškodí Váš fax modem.

PAMÄŤOVÉ MÉDIÁ/USB DISK

V súčasnej dobe existuje rad pamäťových médií (memory stick, multimedia card, compact flash, secure digital, smart media), ktoré používajú rôzne digitálne prístroje (digitálne fotoaparáty, niektoré digitálne kamery atď.). Pomocou čítačky týchto médií, ktorá môže byť pripojená k počítaču externe USB portom alebo interne, budete schopní tieto médiá pripojiť k počítaču aj bez digitálneho prístroja ku ktorému pôvodne patria. Po zasunutí média počítač sám zistí jeho prítomnosť a umožní Vám pracovať s médiom ako s ďalším pevným diskom (umožní prezeranie, mazanie, prihrávanie a ďalšie úkony). Tieto médiá sú dnes dostupné v kapacitách až 3GB.

Špecifickým médiom je USB flash disk. Jedná sa o prenosné zariadenie podobné ostatným médiám, ktoré je ale výlučne určené pre pripojenie k počítaču USB portom. Nie je možné ho teda použiť napr. v digitálnom fotoaparáte. Funkcia je teda veľmi podobná ako u diskety (prenos dát), ale kapacita mnohonásobne vyššia. Vzhľadom k tomu, že neobsahuje mechanické, pohyblivé, súčasti, je veľmi odolné proti otrasom.

CD-ROM / DVD-ROM

PREDNÝ PANEL:

1. Výsuvný nosič na CD/DVD disky
2. Konektor na slúchadlá (3,5 mm stereo jack)
3. Regulátor hlasnosti (ovplyvňuje len výstup na slúchadlá)

4. Indikátor aktivity mechaniky
5. Tlačidlo pre vysunutie a zasunutie nosiča
(je možné vyradiť z funkcie prepojkou)
6. Otvor pre núdzové vysunutie nosiča

Poznámka: pre zabezpečenie vyššej zvukovej kvality prehrávania audio CD je v správcovi zariadení nastavené u CD-ROM či DVD-ROM "Povoliť digitálne prehrávanie na tomto zariadení". Pri tomto nastavení nie je funkčný konektor pre slúchadlá na prednom paneli mechaniky."

UPOZORNENIE:

CLASS 1 LASER PRODUCT - POZOR, NEBEZPEČNÉ LASEROVÉ ŽIARENIE:

Zariadenie nevystavujte vlhkosti ani priamemu pôsobeniu vody - predídete úrazu elektrickým prúdom. Do otvorov v prístroji nestrkajte žiadne predmety. Opravy a nastavenie prístroja môže vykonávať len k tomu oprávnená osoba.

Prístroj je určený k montáži do skrine PC. Nesmie byť používaný samostatne bez uloženia do zodpovedajúceho šasi. Za škody spôsobené nesprávnym použitím a neodbornými zásahmi do prístroja sa nezodpovedá.

AKO ZACHÁDZAŤ S OPTICKÝMI DISKAMI :

Disk berte do rúk vždy len za jeho okraje, nesiahajte na záznamovú (nepotlačenú) stranu. Nečistoty odstraňujte ľahkým otretním disku jemnou handričkou. Na čistenie nepoužívajte benzín, saponáty ani rozpúšťadlá. Nepopisujte disky perom ani fixkami, neohýbajte ich ani inak mechanicky nenamáhajte. Zvýšená teplota a slnečné žiarenie diskom škodí.

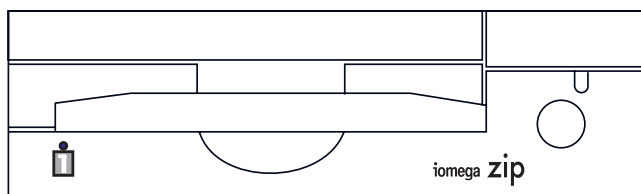
OBSLUHA PREHRÁVAČA:

Vkladanie disku

Stlačte tlačidlo EJECT, vložte disk do nosiča potlačenou stranou nahor a stlačte opäť tlačidlo EJECT alebo zľahka zatlačte na nosič; automaticky sa zasunie do pracovnej polohy; po zhasnutí kontrolky môžete z disku čítať; ak bliká kontrolka pomaly, je disk pravdepodobne poškodený; kontrolka svieti stále pri čítaní dát

Ak sa nevysunie nosič automaticky, použite núdzový spôsob vyňatia disku: Vypnite napájanie zo siete a do dutiny v čelnom paneli (pozri obr.) zasunite tenký predmet (napríklad narovnanú kancelársku sponku) s dĺžkou aspoň 45 mm a priemerom 1-2 mm, čím sa nosič uvoľní a disk môžete ručne vytiahnuť.

Prehrávač je opatrený automatickým čistením šošoviek. Čistenie sa vykonáva pri každom zasunutí a vysunutí disku. Prehráva dátové i audio disky CD-ROM.

INŠTALÁCIA MECHANIKY ZIP

ZÁSADY PRÁCE SMECHANIKOU ZIP

Pri práci pristupujte k svojej mechanike rovnakým spôsobom ako k ostatným diskovým zariadeniam svojho počítača. Zasúvať a vysúvať disky z mechaniky je možné len vtedy, ak je mechanika napájaná. Stlačením tlačidla sa disk po krátkej chvíli samočinne z mechaniky vysunie. Pri vkladaní disku ho zasunite do mechaniky jemne na doraz. Nikdy pritom nepoužívajte násilie. ZIP disky ukladajte mimo mechaniku len v originálnych obaloch. Ak nepristupujete programovo k mechanike, po 15 minútach nečinnosti sa prepne do pohotovostného režimu. V tomto režime sa otáčanie diskom zastaví a zníži sa príkon mechaniky. Akékoľvek zmeny v hardwarovej konfigurácii svojho zariadenia prenechajte odbornému servisu.

ĎALŠIE ROZŠIROVACIE KARTY INŠTALOVANÉ DO PC

Do svojho PC si môžete nechať nainštalovať rôzne zariadenia vo forme zásuvné karty. Obyčajne taká karta býva lacnejšia než stolné prevedenie daného prístroja.

Medzi najčastejšie používané adaptéry vo forme kariet patria:

- karty pre zapojenie počítača do lokálnej siete - sieťové karty
- ovládače skenerov, plotrov, SCSI zariadení atd. - SCSI adaptéry
- výkonné grafické, 3D a herné akcelerátory - 3D akcelerátory
- karty pre digitálny záznam a strih videa z videomagnetofónu, kamery - karty digitálneho videa
- karty pre príjem rozhlasového signálu - rádio karty
- karty pre príjem televízneho signálu - TV tunery
- karty pre dekódovanie záznamu z DVD diskov
- karty pre HW dekódovanie MPEG2

9. ÚDRŽBA PC

Pravidelné vykonávanie nižšie popísanej údržby systému je predpokladom pre záručné plnenie. Upozorňujeme predovšetkým na nutnosť archivácie dát, pretože záchrana dát z poškodených pamäťových médií nie je súčasťou záručného plnenia.

ČISTENIE PC

Všetky dôležité základné pokyny týkajúce sa údržby PC už boli prebrané v predchádzajúcich kapitolách. Tu sa zameriame na údržbu dát, pretože údržba samotného počítača nie je príliš náročná. Postačí na ňu vlhká (ale nie mokrá) handrička, ktorým otrieme povrch skrine PC a monitora a vysávač, ktorý použijeme na vyčistenie klávesnice a vetracích otvorov.

Počítaču neprospieva ani statická elektrina - v suchých priestoroch otierajte obrazovku monitora vlhkou handričkou častejšie - vždy pri vypnutom počítači. Disketové mechaniky čistíme až vtedy, keď sme zistili závady pri čítaní diskiet a sme si istí, že sú spôsobené skutočne mechanikou. Na čistenie mechaník sa používajú čistiace diskety. Každé čistenie však obrusuje snímacie hlavy, preto ich používame až v najnutnejšom prípade (v bežnom prostredí po 3 rokoch prevádzky).

ČISTENIE MYŠI

Vypnite počítač. Obráťte myš guľkou nahor a odstráňte kryt guľky. Otočte myš pravou stranou nahor a guľka vypadne von. Ak je treba, na myš zľahka poklepnite. Vyčistite guľku a jej vodiacu dráhu chumáčikom vaty namočeným v liehu. Vráťte guľku na pôvodné miesto a uzatvorte kryt.

ÚDRŽBA SYSTÉMU

Pri mazaní a ukladaní na disk dochádza postupne k fragmentácii (rozkúskovaniu) dát - súbory nie sú uložené ako súvislé bloky, ale ich časti sú uložené na rôznych miestach. Tým sa spomaľuje i rýchlosť prístupu k dátam, pretože čítanie fragmentovaného súboru musí prebiehať vo viacerých krokoch, a v prípade závady disku to komplikuje možnosť záchrany dát.

Preto je vhodné občas urobiť defragmentáciu disku - dáta na disku sa usporiadajú tak, aby bol prístup k dátam čo najrýchlejší. Vhodný interval pre použitie defragmentácie sa líši podľa počtu zmien vykonávaných na disku približne od jedného týždňa až po niekoľko mesiacov.

Program Defragmentácie disku je možné vo Windows 98/ME/2000/XP spustiť z menu Štart/Príslušenstvo/Systémové nástroje. (Vo Windows NT nie je program pre defragmentáciu súčasťou systému.)

ZÁLOHOVANIE DÁT

Súčasťou starostlivosti o to najcennejšie, čo v počítači máme, to znamená o dáta, je tiež zálohovanie = pravidelné kopírovanie dát z pracovného disku na dátové médiá. Programy kopírovať obvykle nie je treba, pretože určite máme originálne diskety či CD (popr. ešte jednu ich záložnú kópiu). Nutnosťou je archivovať dátové súbory, ktoré sme si pri svojej práci vytvorili. Na záver každého pracovného dňa, ak nie častejšie, skopírujeme svoje práve vytvorené dielo alebo agendu na záložné médiá, ktoré nezabudneme prehľadne označiť.

ARCHIVÁCIA DÁT

Ak chcete mať pokojný spánok, že dáta o účtovníctve alebo projektová dokumentácia vašej firmy budú spoľahlivo uložené, vytvorte si dve i viac totožných kópií, každú z nich uložte na iné miesto, pokiaľ možno v rozličných kanceláriách alebo budovách.

Pravidelne si preverujte čitateľnosť dát na záložných médiách. Pri práci s databázami a tabuľkami vypínajte počítač až po regulárnom ukončení svojho účtového alebo kalkulačného programu.

POZOR! Pri ukončovaní niektorých programov nie sú dáta na disk zapisované ihneď, ale až s malým oneskorením. Vyčkejte preto pred vypnutím počítača cca 10 sekúnd a sledujte pritom kontrolku pevného disku, či nesvieti. Až potom môžete PC vypnúť. Skorším vypnutím PC by sa mohlo stať, že vaše práve spracovávané dáta budú uložené v lepšom prípade chybné, v horšom prípade nebudú uložené vôbec. Aj keď budete chcieť PC presunúť len o malý kúsok ďalej na svojom pracovnom stole, vypnite PC vyššie uvedeným spôsobom a vyčkejte až sa roztočený pevný disk zastaví.

POZOR! Vo Windows 98 (Windows 95) nevypínajte počítač skôr, než k tomu budete vyzvaní hlásením na obrazovke!

POZOR! Zapnutým počítačom nikdy nehýbte ani ho neposúvajte po Pracovnej ploche dokiaľ sa točí pevný disk!

ZÁKLADY OCHRANY DÁT PROTI VÍRUSOM

Dodržovaním niekoľkých základných pravidiel obmedzíte možnosť vírusovej nákazy vášho počítača na minimum. Tu sú:

- na každom počítači by mal byť spustený antivírusový program pre nepretržitú ochranu proti vírusom
- nespúšťajte na svojom počítači cudzie, neoverené a nelegálne získané programy, predovšetkým počítačové hry
- všetky originálne i záložné diskety s programami chráňte proti zápisu
- diskety, ktoré slúžia k obehu dát, zásadne neformátujte ako systémové, nenahrávajte na ne okrem dát aj programy a chráňte ich proti zápisu
- obstarajte si dobrý antivírusový program a pravidelne svoje disky a diskety kontrolujte; antivírusový program spúšťajte z diskety chránenej proti zápisu
- majte vždy niekoľko záložných kópií dát a programov
- majte vždy po ruke diskety s operačným systémom
- v SETUPe PC nastavte poradie zavádzania systému C,A (vylúčite tak možnosť infikovania boot-sektorovými vírusmi) a zapnite antivírusovú ochranu
- zhotovte si „záchrannú“ disketu obsahujúcu životne dôležité programy a dáta (antivírus, diskfix, systémové súbory, tabuľku Fat atď.)
- ak nereaguje PC obvyklým spôsobom, spomaľuje sa chod programov alebo objavujú sa iné anomálie, urobte kontrolu proti vírusom a informujte o tom príslušného špecialistu - môžete odhaliť vírus ešte predtým, než začne s deštruktívnou akciou

Využite predinštalovaný antivírusový program, ktorý nájdete na pevnom disku nového počítača. Aktivujte čo najskôr po inštalácii počítača všetky jeho funkcie. Informujte sa na cenovo výhodnú možnosť jeho pravidelnej aktualizácie.

AKO POSTUPOVAŤ PRI PROBLÉMOCH

Nebudte ľahostajní k chovaniu svojho počítača. Tak ako správny vodič sleduje zvuk motora svojho auta, aj vy spozorniete, ak sa počítač nechová obvyklým spôsobom bez toho, že by ste v jeho nastavení niečo vedome menili. Ak sa opakuje podozrivé správanie viac než raz, ihneď skopírujte dôležité dáta na záložné médium mimo počítač a pokúste sa zistiť príčinu závady.

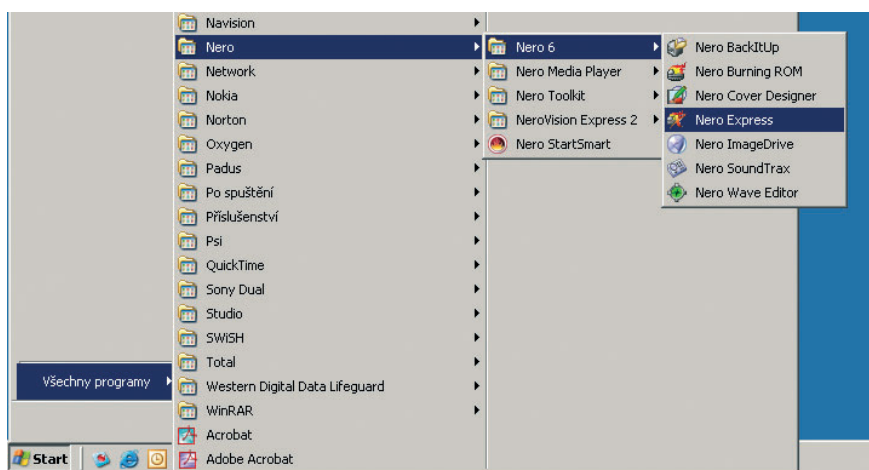
Pokiaľ budú ťažkosti pretrvávať, kontaktujte svojho predajcu alebo najbližšie servisné stredisko.

10. NERO EXPRESS 6

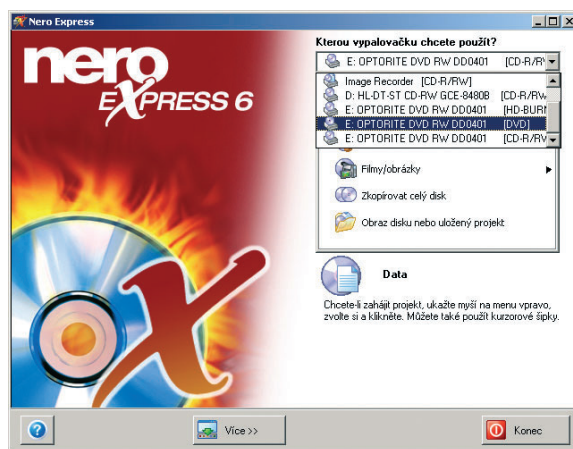
ZÁKLADY OVLÁDANIA VYPALOVACIEHO PROGRAMU

Ak už ste začiatočník alebo expert, tento obľúbený software vás jednoducho a rýchlo prevedie krok za krokom všetkými tajnosťami vypalovania.

Spustíte Nero Express 6 („Štart“ - „Všetky programy“ - „Nero“ - „Nero 6“ - „Nero Express“)

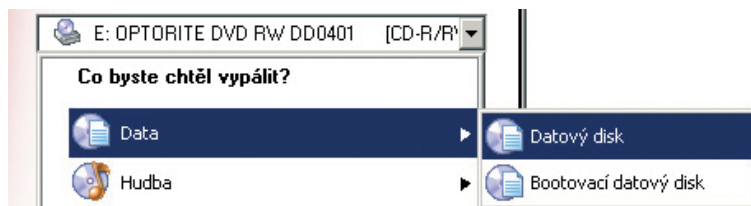
Otvorili ste hlavné okno aplikácie Nero Express 6. Pokiaľ vlastníte DVD vypalovačku, vyberte si, na aké médium chcete vypalovať (CD-R/RW alebo DVD).

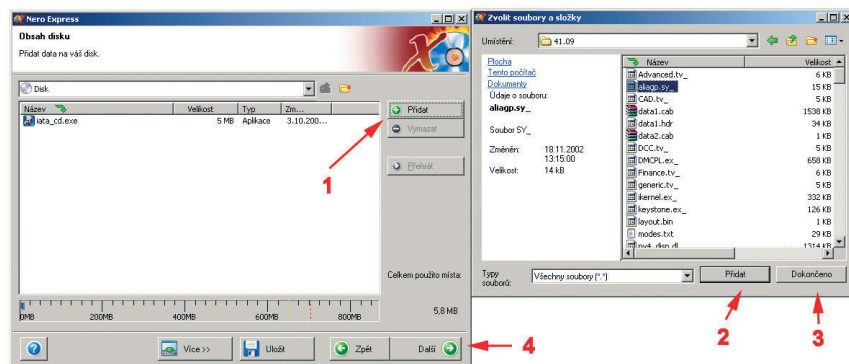
Zvoľte, čo chcete vypáľovať alebo či chcete kopírovať. Ako vidíte, program vás sám vedie. Na vyskúšanie funkcií si ukážeme, ako vypáliť dátové CD.

Myš presuňte na ponuku „Data“ a otvorí sa záložka „Dátový disk“, na ktorú kliknite.

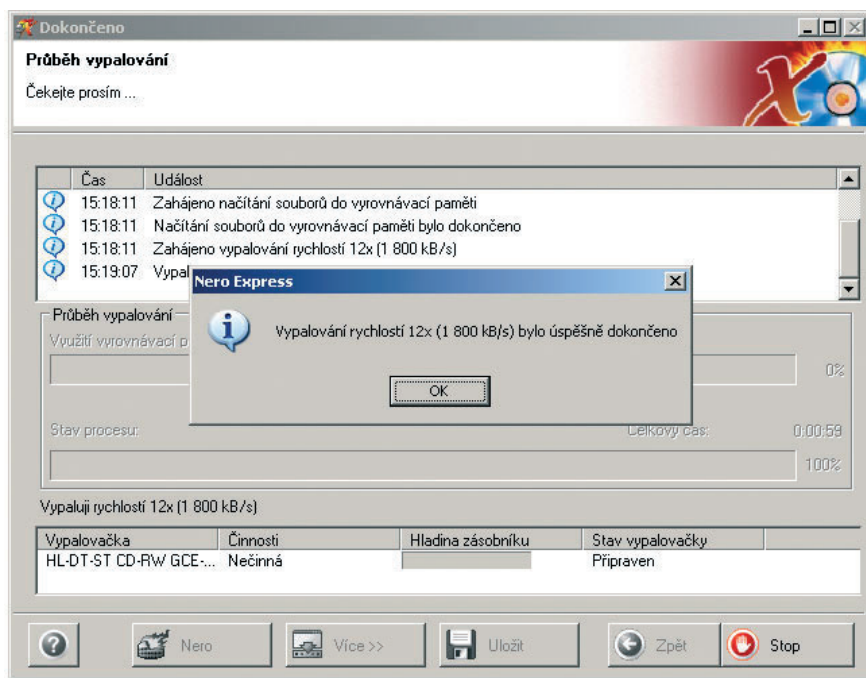

Teraz kliknutím na „Pridať“ (1) vyberte na disku adresár alebo súbory, ktoré chcete vypáliť. Do zoznamu pridáte tlačidlom „Pridať“ (2), výber ukončíte voľbou „Dokončené“ (3). Pod zoznamom sa na stupnici zobrazuje naplnenie kapacity média; maximum naplnenia zobrazuje červená čiara. Pokiaľ chcete niektorý z vybraných súborov alebo adresárov zrušiť z výberu, stačí ho označiť myšou a „Vymazať“ (nebude vymazaný z disku, ale z tohoto zoznamu).

Pokračujte kliknutím na tlačidlo „Ďalší“ (4) v pravom dolnom rohu okna.

Teraz stačí už len zvoliť „Vypáliť“ a sledovať, ako vytvárate vaše CD alebo dátové DVD.

CD bolo úspešne vypálené. Podobne teraz môžete vypáliť vlastné CD s hudbou, alebo jednoducho skopírovať CD alebo DVD disk. Ako vidíte, ovládanie vypaľovacieho programu Nero Express je skutočne hračka.

Želáme Vám mnoho spokojnosti!

POZNÁMKY:

POZNÁMKY

POZNÁMKY: